

Sygn. akt II Ca 169/16

POSTANOWIENIE

Dnia 12 kwietnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Jerzy Dydo

Sędziowie: SO Aleksandra Żurawska

SO Agnieszka Terpiłowska

Protokolant: Alicja Marciniak

po rozpoznaniu w dniu 12 kwietnia 2016r. w Świdnicy

na rozprawie

sprawy z wniosku **W. P. i G. S.**

przy udziale **J. S., H. Z., W. R., M. H., M. R. oraz R. D.**

o stwierdzenie nabycia spadku po Z. S.

na skutek apelacji M. H., M. R. i W. R.

od postanowienia Sądu Rejonowego w Kłodzku

z dnia 29 kwietnia 2015 r., sygn. akt I Ns 1770/14

postanawia:

oddalić apelację.

(...)

Sygn. akt II Ca 169/16

POSTANOWIENIE

Dnia 12 kwietnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Jerzy Dydo

Sędziowie: SO Aleksandra Żurawska

SO Agnieszka Terpiłowska

Protokolant: Alicja Marciniak

po rozpoznaniu w dniu 12 kwietnia 2016r. w Świdnicy

na rozprawie

sprawy z wniosku **W. P. i G. S.**

przy udziale **J. S., H. Z. i D. R.**

o stwierdzenie nabycia spadku po Z. S.

na skutek apelacji D. R.

od postanowienia Sądu Rejonowego w Kłodzku

z dnia 29 kwietnia 2015 r., sygn. akt I Ns 1770/14

postanawia:

odrzuć apelację.

(...)

Sygn akt II Ca 169/16

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 29 kwietnia 2016r. Sąd Rejonowy w Kłodzku I Wydział Cywilny w sprawie z wniosku W. P. i G. S. przy udziale J. S., H. Z. i D. R. o stwierdzeniu nabycia spadku stwierdził, że spadek po Z. S. zmarłym 25 grudnia 1996r. w B. ostatnio zamieszkałym w D. na podstawie testamentu notarialnego z 23 sierpnia 1983r. nabył w całości jego syn W. S. (1).

Po wydaniu postanowienia, przed jego uprawomocnieniem w dniu 25 maja 2015r. zmarła uczestniczka postępowania D. R.. Postanowieniem z dnia 23 listopada 2015r. Sąd Rejonowy w Kłodzku stwierdził, że spadek po D. R. na podstawie ustawy nabyli jej mąż W. R. oraz jej dzieci M. H., M. R., R. D. każdy po 1/4 części spadku. Spadkobiercy D. R. wstąpili do sprawy o stwierdzenie nabycia spadku po Z. S..

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Spadkodawca Z. S. zmarły w dniu 25 grudnia 1996 roku w B., ostatnio stale zamieszkiwał w D.. Zmarł jako wdowiec, będąc w życiu raz żonaty z F. S.. Ze związku tego urodziło się czworo dzieci W. S. (1), D. R., J. S. oraz H. Z.. W. S. (1) zmarł 24 września 2014 roku D., , pozostawiając sposobie dzieci – wnioskodawców. Spadkodawca nie miał dzieci przysposobionych ani pozamałżeńskich. Spadkobiercy nie składali oświadczeń w przedmiocie przyjęcia bądź odrzucenia spadku.

Z. S. w dniu 23 sierpnia 1983 roku w (...) w K., przed notariuszem J. Z., sporządził w formie aktu notarialnego testament, w którym do całości spadku po sobie powołał syna W. S. (2).

W skład spadku po Z. S. wchodzi nieruchomość to jest grunty rolne zabudowane - działka (...) o pow. 53,22 a, położona w D. przy ulicy (...), dla której Sąd Rejonowy w Kłodzku prowadzi księgę wieczystą (...). W Nieruchomości tej spadkodawca zamieszkiwał do chwili swojej śmierci, podobnie jak spadkobierca testamentowy. W domu tym zamieszkiwała i zamieszkuje do chwili obecnej także D. R. wraz z rodziną. Uczestniczka D. R. po śmierci spadkodawcy opiekowała się domem rodzinnym, ponosiła także wszelkie koszty i opłaty publiczne związane z własnością nieruchomości.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że brak jest wystarczających dowodów do przyjęcia, że spadkodawca Z. S. zniszczył testament w zamiarze jego odwołania w warunkach przewidzianych / art. 946kc/.

Wbrew początkowym twierdzeniom uczestniczki postępowania D. R., spadkodawca nie pozostawał w W. S. (1) w tak złych relacjach, na jakie uczestniczka postępowania wskazywała. Zarówno D. R., jej mąż W. R. oraz H. Z. i J. S. w swoich zeznaniach podali, że spadkodawca nie miał konfliktu z synem, a ich relacje były dobre. Spadkodawca miał pretensje odnośnie prowadzenia się syna, lecz z zeznań uczestników postępowania nie można wnosić, aby miał głęboki żal uzasadniający odwołanie testamentu. Nie ma też w zeznaniach uczestników postępowania, ani świadków bezpośrednio potwierdzenia faktu zniszczenia testamentu notarialnego. Sąd Rejonowy dostrzegł sprzeczności w zeznaniach uczestników zwłaszcza D. i W. R.. Uczestniczka postępowania D. R. zeznała, że ojciec informował ją jedynie o fakcie zniszczenia bez obecności innych osób i w sposób nie kategoryczny, to znaczy powiedział jej, że musi go zniszczyć. Ponadto uczestniczka zeznała, że zarówno ojciec jak i W. S. (1) nigdy nie kwestionowali jej pobytu w domu, przeciwnie zapewniali ją o możliwości zamieszkiwania w domu do końca życia. Z relacji W. R. wynika, że spadkodawca informował go o zniszczeniu testamentu, ale on tego nie wiedział. Relacje pozostałych uczestników postępowania to jest H. Z. i J. S. budzą również wątpliwości choćby z faktu zmiany ich stanowiska w toku postępowania, początkowo bowiem w ogóle nie podnosili oni okoliczności zniszczenia testamentu. Jednocześnie oboje wskazali, że W. S. (1), po śmierci ojca „informował ich o sporządzeniu testamentu, o tym że go posiada i że jego wolą jest, aby w domu mieszkała D. R.”. Z zeznań J. S. wynika ponadto, że o testamencie rozmawiał z siostrą D. dopiero po śmierci Z. i W. S. (1). Również świadkowie M. S. i K. J. nie widzieli zniszczenia testamentu, a ich relacje dotyczą tylko jednej rozmowy sprzed wielu lat.

Wątpliwości Sądu Rejonowego wzbudził również fakt, że K. J. nikogo nie informował o rozmowie z Z. S. i uczynił to dopiero w 2011r. w rozmowie z D. R.. W oparciu o przeprowadzone dowody nie można – w ocenie Sądu Rejonowego – zasadnie twierdzić, że spadkodawca zniszczył testament w zamiarze jego odwołania. Zgodnie z art. 941 kc rozporządzić majątkiem na wypadek śmierci można jedynie przez testament. W oparciu o ten przepis, uznając skuteczność testamentu notarialnego z dnia 23 sierpnia 1983r. Sąd Rejonowy stwierdził, że spadek po Z. S. nabył w całości jego syn W. S. (1).

Od postanowienia Sądu pierwszej instancji apelację wnieśli uczestnicy postępowania W. R., M. H. i M. R. zaskarżając postanowienie w całości zarzucając mu:

1. naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 941 kc w związku z art. 950kc polegającą na przyjęciu, że odpis testamentu notarialnego sporządzony przez sąd wieczystoksięgowy o potwierdzony przez przewodniczącego Wydziału Ksiąg Wieczystych jest testamentem;

2. naruszenie przepisów postępowania:

- art. 670 kpc przez dokonanie otwarcia i ogłoszenia dokumentu uznanego za testament w sytuacji, gdy nie mógł być on traktowany jak testament;

- art. 233§1 kpc przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów dokonanie oceny zebranego w sprawie materiału w sposób jednostronny, prowadzący o wniosku, iż ni został udowodniony fakt odwołania testamentu przez spadkodawcę poprzez jego zniszczenie.

W oparciu o powyższe zarzuty wnieśli o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Kłodzku do ponownego rozpoznania, przy uwzględnieniu kosztów postępowania apelacyjnego, jako części kosztów postępowania.

Sąd Okręgowy zważył:

Apelacja jest bezzasadna.

Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń podstawy faktycznej rozstrzygnięcia mających oparcie w przeprowadzonych dowodach i właściwie zastosował przepisy prawa materialnego.

Nietrafny jest zarzut apelacji naruszenia przez Sąd pierwszej instancji przepisów prawa materialnego tj art. 940 kc w związku z art. 950 kc polegający na przyjęciu, że odpis testamentu notarialnego sporządzony przez sąd wieczystoksięgowy i potwierdzony przez przewodniczącego Wydziału Ksiąg Wieczystych jest testamentem. Oczywiście rację mają skarżący twierdząc, że tylko oryginał testamentu jest testamentem w rozumieniu art. 941kc, a zgodnie z prawem o notariacie wypis testamentu sporządzonego w formie aktu notarialnego jest równoznaczny z oryginałem. Błąd w rozumowaniu skarżących polega na tym, że bezpodstawnie kwestionują wydany przez Sąd wieczystoksięgowy i podpisany przez przewodniczącego wydziału wypis z testamentu notarialnego jako dokument równorzędny z oryginałem.

Testament Z. S. został sporządzony w dniu 23 sierpnia 1983r. przez notariusza z (...) K.. Należy przypomnieć, że zgodnie z art. 20 ustawy z dnia 14 lutego 1991r. Przepisy wprowadzające ustawę Prawo o notariacie oraz o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego i ustawy o księgach wieczystych - księgi wieczyste, zbiory dokumentów oraz związane z nimi akta sprawy, a także inne dokumenty i urządzenia ewidencyjne zniesionego państwowego biura notarialnego podlegają przekazaniu o właściwego sądu rejonowego. Również w obecnie obowiązującym stanie prawnym dokumenty obejmujące dokonane czynności notarialne, notariusz przekazuje na przechowanie do archiwum ksiąg wieczystych właściwego sądu rejonowego po upływie 10 lat od ich sporządzenia lub z chwilą zaprzestania prowadzenia działalności kancelarii (art. 90§1 prawa o notariacie). Zgodnie z §10 ust. 2 rozp. Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 kwietnia 1991r. w sprawie prowadzenia ksiąg notarialnych oraz przekazywania na przechowanie dokumentów sądom rejonowym wypisy aktów notarialnych przekazanych do archiwum ksiąg wieczystych wydaje sąd rejonowy. Wypis podpisuje sędzia i opatruje go pieczęcią urzędową. Należy przypomnieć, że osobom zainteresowanym nigdy nie wydaje się oryginału testamentu. Osoby zainteresowane otrzymują wypis z aktu notarialnego, który wydaje notariusz jeżeli akt notarialny jest przechowywany jeszcze w kancelarii notarialnej lub sąd wieczystoksięgowy, jeżeli wpis został przekazany już do archiwum ksiąg wieczystych. W przedmiotowej sprawie został złożony wypis aktu notarialnego z dnia 23 sierpnia 1983r. wydany przez Sąd Rejonowy V Wydział Ksiąg Wieczystych w Kłodzku zaopatrzonego w urzędową pieczęć i podpisany przez sędziego. Wydany wypis aktu notarialnego spełnia - w ocenie Sądu Okręgowego wymogi §10 ust. 2 powołanego wyżej rozporządzenia, a co za tym idzie jest równoznaczny z oryginałem. W niczym oceny tej nie zmienia zamieszczona na wypisie pieczęćka „za zgodność”.

W tej sytuacji Sąd Rejonowy dokonał na rozprawie w dniu 29 kwietnia 2015r. w sposób prawidłowy, zgodny z art. 670 kpc otwarcia i ogłoszenia testamentu Z. S. sporządzonego w formie aktu notarialnego. Podniesiony w apelacji zarzut naruszenia art. 670 kpc nie jest zatem trafny. Sąd Okręgowy dostrzega, że na rozprawie w dniu 5 grudnia 2014r. Sąd Rejonowy dokonał również otwarcia i ogłoszenia testamentu notarialnego z dnia 23.08.1983r. Z. S.. W ocenie Sądu Okręgowego nie ma to jednak istotnego znaczenia, ponieważ otwarty i ogłoszony w dniu 5 grudnia 2014r. testament jest w istocie tym samym testamentem, który został ogłoszony na rozprawie w dniu 29 kwietnia 2015r,

Ogłoszony na rozprawie w dniu 5 grudnia 2014r. dokument nie został sporządzony we właściwej formie wypisu z aktu notarialnego. Można przypuszczać, że Sąd Rejonowy dostrzegając swój błąd dokonał ponownego otwarcia i ogłoszenia testamentu spadkowego już we właściwej formie wypisu z aktu notarialnego.

Nietrafny jest zarzut apelacji naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisu art. 233§1 kpc poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i dokonanie oceny zebranego w sprawie materiały dowodowego w sposób jednostronny, prowadzący do wniosku, iż nie został udowodniony fakt odwołania testamentu przez spadkodawcę przez jego zniszczenie. Ocena dowodów należy do sądu. Skuteczny zarzut naruszenia art. 233§1 kpc wymaga wykazania, że Sąd dokonał wadliwej oceny dowodów niezgodnej z zasadami logiki i doświadczenia życiowego. Odmienna ocena dowodów dokonana przez stronę nawet wówczas, gdyby była uprawniona nie wystarcza do podważenia oceny dowodów dokonanej przez sąd.

Skarżący nie wskazują tymczasem błędów w ocenie dowodów dokonanej przez Sąd pierwszej instancji. Z faktu, że testament po śmierci W. S. (1) nie został odnaleziony nie można domniemywać, że został zniszczony przez spadkodawcę i to z zamiarem odwołania testamentu (art. 946 kc). Z zeznań W. R. wynika, że mieszkanie, w którym mieszkał spadkobierca W. S. (1) nie było zamykane, po tym jak zgubił on klucze do mieszkania i musiał zdejmować drzwi aby się do niego dostać. Do mieszkania W. S. (2) dostęp miały zatem również inne osoby zamieszkujące w domu. Ponadto z zeznań wnioskodawcy wynika, że widział on testament, który pokazał mu ojciec już po dacie śmierci spadkodawcy. Żaden z uczestników postępowania i przesłuchanych świadków nie widział faktu zniszczenia testamentu. Racje ma Sąd Rejonowy, że nie ma wystarczających dowodów do stwierdzenia, że spadkodawca zniszczył testament z zamiarem jego odwołania. Nie można przyjąć, że fakt zniszczenia testamentu został udowodniony tylko w oparciu o zeznania niektórych uczestników i świadka, z których wynika jedynie zapowiedź zniszczenia testamentu przez spadkodawcę. Z. S. sporządził testament w formie aktu notarialnego, o czym przez wiele lat nie informował innych spadkobierców ustawowych, takie postępowanie wskazuje, że działał z pełnym rozeznaniem i chodziło mu o to, by jego wola co do dziedziczenia została wypełniona.

Sporządzenie testamentu w formie aktu notarialnego i nieinformowanie pozostałych spadkobierców ustawowych o tym wskazuje na obawy spadkodawcy, co do wypełnienia jego woli po śmierci. Forma aktu notarialnego zapewnia testamentowi większą trafność i skuteczność.

Skoro brak było wystarczających dowodów na fakt zniszczenia testamentu przez spadkodawcę z zamiarem jego odwołania Sąd Rejonowy prawidłowo stwierdził, że spadek po Z. S. na podstawie testamentu z dnia 23 sierpnia 1983r. nabył w całości jego syn W. S. (1).

Z powyższych względów apelacja na podstawie art. 385 kpc w związku z art. 13 § 2 kpc podlegała oddaleniu.

(...)